

Växtodlingsåret inom Östra SverigeFörsöken 2009

Lennart Johansson, Hushållningssällskapet Rådgivning Agri AB

Efter en mer normal vinter med snö och lite kyla följde en torr och varm vår med bra vårbruk. Sommaren och skördeperioden präglades av ostadigt väder med ovanligt mycket regn som gav utdelning för svampbehandling. Skördenivån är relativt normal till hög framförallt på lättare jordarter. Det mesta blev skördat med god kvalitet.

Kall och regnig inledning på hösten 2008

På grund av regn blev huvuddelen av höstrapsen sådd under senare delen av augusti och en bit in i september. Vädret var fortsatt ostadigt med mycket regn även i september vilket ställde till en del problem med höstvetesådden. I många fall blev det sen sådd under dåliga förhållanden på lerjordarna. Därefter följde en kall period vilket medförde att tillväxten av höstrapsen kom av sig och uppkomsten för höstvetet blev försenad. Under senare delen av oktober var det åter en varm period och grödorna växer till sig. I början på november var det nattfrost och lite snö som senare övergår i mildare och regnigt väder. Omkring jul blev det lite kallare som efter nyår följdes av en vecka med -10-15 grader. Snön som legat kvar gick bort i mitten på januari för att sedan följas av mer snö, 10-15 cm, främst i de västra länsdelarna. I början på mars försvann snön för denna vinter med mindre vattensamlingar på fält där tjälen var kvar.

Resultat från kväveprovtagningen i mitten på mars från tio platser i länet visade på normala värden jämfört med tidigare medelvärden men lägre än ifjol.

Torrt och varmt under vårbruket med svaga kväveeffekter i höstgrödorna

De första kvävegödslingarna i höstrapsen kunde utföras i slutet på mars medan tidiga gödslingar i höstsåden startade under första delen av april.

Efter den mer normala vintern klarade sig även svaga höstrapsbestånd och det var endast mindre arealer som måste sås om. Det noterades smärre utvintring i sortförsöken där det ofta ingår mindre vinterhärdigt sortmaterial. Höstsåden klarade sig utan vinterskador. På många håll noterades svag kväveeffekt i svagt utvecklade höstraps och höstvetefält. Detta rättade inte till sig helt förrän efter regnet i maj.

Vårbruket startade under andra veckan i april i den västra länsdelen medan allmänt vårbruk kom igång efter påsk. Det var goda förhållanden under vårbruket och efter regnet i mitten av maj såg de flesta grödorna förutom vårtrapsen bra ut. I början på var det en kall period då även lokal nattfrost noterades.

Skördenivån i tidigt skördad vall blev låg med bra fodervärden vilket höll i sig även för vall som skördades senare. Det mesta av höstvete gick i ax omkring midsommar och det befarades svampangrepp varför huvuddelen av höstvetefälten behandlades. Gulrost i rågvetesorten Dinaro upptäcktes tidigt och svampbehandling krävdes ofta upprepade gånger för att bekämpa de svårast angripna fälten.

Omkring midsommar blev det omslag till varmt och torrt väder som i början på juli övergick i åskväder med regn. Större delen av juli domineras av relativt svalt väder med

riklig nederbörd som lokalt uppgår till 2,5 gånger normalnederbörd för juli. I början av augusti är det en period med varmt och torrt väder men återigen börjar åskfronten och regnväder komma in över vårt område. Det ställer till en del problem för såväl höstraps-sådden som skörden. Det blev dock en del kortare perioder som möjliggjorde tröskning under våta förhållanden. Det fanns en hel del kvar att skörda under första halvan av september som dock bjöd på bättre skördeväder men det var fortfarande blött i marken med bärighetsproblem för maskinerna. Skördenivån blev i regel bra framförallt på lättare jordarter och kvaliteten är god överlag bortsett från låga proteinhalter då skördenivån blev över förväntan. Den samlade nederbörden för växtodlingssäsongen är mycket hög i framförallt de västra och mellersta delarna av området.

Den regniga väderleken från maj och framåt gynnade svampsjukdomarna och bekämpningsbehovet mot svartpricksjuka i höstvetet bedömdes som stort. Även enstaka förekomster av gulrost gick att hitta, men angreppen saknade i stort sett betydelse. För första gången sedan 1983 förekom allmänna och starka angrepp av sädesbladlöss i höstvetet. Bekämpningströskeln överskreds i ca 70 % av fälten.

I rågvete förekom mycket starka angrepp av gulrost i sorten Dinaro. Många fält behandlades två gånger, men även tre behandlingar förekom.

Den regniga väderleken gynnade även

svampsjukdomarna i vårkornet. Även om angreppen utvecklades förhållandevis sent så blev angreppen i vissa fall starka av både bladfläcksjuka och sköldfläcksjuka. Lokalt förekom även angrepp av *Ramularia* i vårkornet, vilket hittills inte varit särskilt vanligt.

I havre och vårvete var angreppen av svampsjukdomar måttliga. Däremot förekom angrepp av sädesbladlöss. I vårvete överskreds bekämpningströskeln i ca 40 % av fälten och i havre i ca 10 %.

I oljeväxter var angreppen av rapsbaggar och andra insekter måttliga och trots den regniga väderleken blev angreppen av bomullsmögel svaga i både höst- och vårraps.

I ärterna fanns ett bekämpningsbehov mot ärtbladlöss i ca en tredjedel av fälten. Angreppen av linjordloppa var mindre än normalt, men i åkerböna förekom lokalt starka angrepp av chokladfläcksjuka. I potatis förekom en kraftig svärmning av första generationens stritar men skadorna uteblev i stort sett. Vädret under juli gynnade bladmöglet, men anpassad bekämpning resulterade i att sjukdomen kunde bemästras.

Den torra hösten 2008 gjorde att grödan liksom ogräsen kom upp sent. Det var få ogräsbehandlingar som gjordes på hösten. Våren 2009 var det fortfarande en låg förekomst av ogräs. Ogräsbekämpningarna hade initialt en god effekt men på grund av mycket regn och en konkurrenssvag gröda blev omväxningen av ogräs klart större än vanligt. Förekomst av arter som åkertistel och åkermolke var större än normalt.